

22.11.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

UJ 35/2023 vp asiantuntijakuuleminen 23.11.2023 kirjallinen lausunto

Suomen jatkokanta EU:n TEN-T suuntaviiva-asetuksen muuttamisesta ja asetuksen laajentamisesta ns. kolmansiin maihin

Suomen Satamat ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi otsikkoasiassa.

Suomen valtion perusmuistiossaan EU/1228/2023-LVM-1 esittämä Suomen kanta ns. trilogivaiheen neuvottelujen loppuun saattamiseksi on Suomen satamien näkökulmasta perusteltu. Neuvottelut ovat aktivoituneet kuluneiden viikkojen aikana ja ennakoarvioista poiketen niiden saattaminen päätökseen joulukuun puolivälissä on tullut mahdolliseksi.

Suomen Satamat ry tukee Suomen valtion näkemystä:

- mahdollisimman laajan EU:n TEN-T kattavan satamaverkon varmistamiseksi
- TEN-T -ydinsatamien lukumäärän nostamiseksi nykyisten 3 (4) (Hamina-kotka, Helsinki ja Turku-Naantali) ohella vähintäänkin yhdellä uudella ydinsatamalla, ja geopolittisista syistä kahdella uudella ydinsatamalla (Oulu ja Kokkola)
- Saimaan sisävesisatamien säilyttämisellä kattavalla satamaverkolla (Lappeenranta ja Joensuu)
- Inkoon ja Tornion satamien nostamiseksi kattavalle verkolle
- Kaskisten ja Pietarsaaren satamien säilyttämiseksi TEN-T kattavalla verkolla.

Lisäksi Suomen Satamat ry esittää harkittavaksi Vaasa-Uumaja (Kvarken Ports Ltd) sataman nostamista kattavalle verkolle geostrategisista syistä. Uumajan satama on EU:n TEN-T kattavan verkon satama.

Neuvottelujen loppuvaiheessa tulee varmistaa riittävän selkeä kirjaus satamien energiarooleista. Satamien infrastruktuuriin kohdistuvat tulevien vuosien investointitarpeet liittyvät entistä useammin vaihtoehtoisten käyttövoimien tuottamiseen sataman alueella tai sataman välittömässä tuntumassa, polttoaineiden jakeluun meri- ja maapuolen teollisuuden ja liikenteen käyttöön sekä sähkön ja biokaasujen/nesteiden varastointiin sataman alueella.

22.11.2023

Talouden energiamurros on satamien näkökulmasta myös mitä suurimmassa määrin varautumisen kysymys ja käyttövoimien saatavuuden turvaamiskysymys.

Suomen NATO-jäsenyys tuo Suomen satamiin uusia toiminnallisuuteen liittyviä tarpeita. Satamat toimivat kaupallisina yrityksinä, joiden tehtävänä on yhteen sovittaa kaupalliset sitoumuksensa mm. laivastovierailujen edellyttämän satamainfran käytön kanssa.

Suomen NATO-jäsenyyden yksityiskohtien myötä hahmottuu lisäksi satamissa infrastruktuurin kehittämiseen liittyvät tarpeet, joissa pääasiallisesti lienee kyse kaksoiskäyttöisestä infrastruktuurista.

Tämän päivän tiedon mukaan vuoden 2023 MilMob haku oli viimeinen laatuun, eikä kuluva rahoituskauden (-2027) kuluessa ole näköpiirissä vastaavan EU-rahoitusmuodon mahdollisuuksia (satamille taikka valtiolle). Suomen valtion ja yksityisomisteisten satamien intressissä on varmistaa, että CEF3 valmisteluissa on vahva rooli kaksoiskäyttöisen infrastruktuurin yhteisrahoitusmahdollisuuksille.

Suomen kriittisen infrastruktuurin kunnossapito ja kehittäminen ei voi nykyisessä turvallisuustilanteessa olla yksinomaan EU:n yhteisrahoitusinstrumenttien varassa. Satamien vesiväyläinvestoinnit samoin kuin valtaosa takamaayhtyksen kehittämisestä ovat taloudelliselta intressiltään hyvin kohtuullisia. Satamien olemus kriittisenä infrastruktuurina korostaa sitä, että satamien infrastruktuuri-investoinnit tulee valtion budjettitalouden näkökulmasta varmistaa kansallisin voimavaroin.

Perusmuistiossa nostetaan esille EU:n sotilasverkon ja TEN-T -liikenneverkon yhdistämisen aloite. Kysymys on mitä strategisin, mutta perusmuistiossa ei oteta asiaan lainkaan kantaa.

Suomen Satamat ry

Annaleena Mäkilä